Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXII. Ч. 40. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 2-го БЕРЕЗНЯ 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 2, 1954. No. 40. VOL. LXII.

ДОЛЛЕС УПЕВНЕНИЙ У ПРИЯЗНІ ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ

ВІН ГАДАЄ, ЩО В КАРАКАСІ БУДЕ ПРИЯЗНІША АТМОСФЕРА, ЯК У БЕРЛІНІ. — В КОНФЕРЕНЦІЇ В КАРАКАСІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ 20 ДЕРЖАВ, КРІМ КОСТА РІКИ

Каракас, Венесуеля.— Державний секретар Джан Фостер Доллес, який очолює делеґацію ЗДА на Внутрішньо-Американську Конференцію в столиці Венесуелі Каракасі, прибув зі своїм штабом до місця конференції 28 лютого пополудні. На летовищі він відбув неофіційну конференцію з журналістами, яким заявив, що він вірить у те, що в Каракасі буде панувати приязніша атмосфера від тієї, що була на конференції в Берліні. Доллес казав, що багато проблем має полагодити ця конференція, але він вірить, що праця цієї конференції відбуватиметься в приязній атмосфері, бо всі держави, що беруть у ній участь — це приятелі. З летовища Доллес від'їхав з амбасадором ЗДА до будинку американської амбасади, де він затримається під час свого побуту в Каракасі. Доллес не вдоволений тому, що не мав часу належно підготовитися до цієї конференції, бо недавно вернувся з Берлінської конференції, і пізніше мусів здавати звіт перед Конґресом про висліди нарад в Берліні. Хоч на конференції в Каракасі порушуватимуть справу комунізму, який загрожує деяким державам латинської Америки, і яка то справа може викликати гарячі дискусії, — то загально думають, що головними справами будуть господарські проблеми, які займають головне місце у програмі цієї конференції. Конференцію мають відкрити 1 березня, і американська делеґація гадає, що її вдасться закінчити впродовж трьох тижнів, — але інші делеґації з латинських американських держав не вірять у таке швидке закінчення конференції і гадають, що вона потриває від чотирьох до шістьох тижнів. Уряд Венесуелі видав поліційні зарядження, щоб конференція могла відбуватися в спокої, щоб не було такого випадку, який мав місце в Боґоті в Колюмбії, де було кинуто бомбу до будинку, в якому відбувалася попередня конференція всіх американських держав. Венесуельський уряд повідомив, що під час конференції не буде цензури для закордонних журналістів, які прибули сюди в числі 400 осіб (у Венесуелі від 1948 року існує цензура, і закордонні кореспонденти не можуть без обмеження висилати повідомлень із Каракасу до своїх закордонних часописів). Деякі політики сподіються, що на цій конференції буде порушена і справа внутрішньої політики в Венесуелі, де, за відомостями уряду, находиться 800 політичних в'язнів, а політичні втікачі твердять, що це число значно вище. Всі цікаві, що буде писати венесуельська преса, коли почнуть говорити про ці справи на конференції. Уряд Коста Ріки повідомив, що він не бере участи в цій конференції, щоб таким способом задемонструвати проти недемократичних дій венесуельського уряду. Президент Коста Ріки заявив, що такий спосіб протесту „буде найвимовнішим криком, який зверне увагу на проблему демократії в Латинській Америці."

Гомфрі проти більшого зниження податків

Вашинґтон. — Секретар скарбу Джордж М. Гомфрі заявив, що він може погодитися тільки на деяке обмеження податків від продажу і противиться тому зменшенню податків, яке пропонують демократичні і республіканські сенатори й конґресмени, що мало б виносити аж 50 відсотків теперішніх податків від продажу. Таке обмеження податків від продажу — зменшило б прибуток державної скарбниці на новий 1,000,000,000 долярів. Воно несправедливе, казав Гомфрі, і збільшило б дефіцит, який, згідно з внеском президента Айзенгавера не сміє бути більший, як 3,000,000,000 долярів. Секретар скарбу заявив, що якби Конґрес ухвалив це зменшення податків від продажу, яке тепер пропонують члени Конґресу, то він проситиме президента, щоб поставив вето і не погодився на таке зменшення прибутків. Гомфрі не сказав, як він бажав би зменшити податки від продажу футер, біжутерії, косметики, валізок, театральних квитків, траспорту та інших товарів, що тепер оподатковані.

МекКарті не вірить, щоб президент бажав обмежити його владу

Ню Йорк, Н. Й. — Сенатор Дж. МекКарті заявив, що він не вірить у те, щоб президент Айзенгавер хотів обмежити його владу, якою він тепер користується як голова Сенатської Слідчої Підкомісії. МекКарті казав, що він знає про ті заходи, що змагають до того, щоб зв'язати йому руки в його підкомісії, але не вірить, щоб Айзенгавер був проти викривання, що просякнули до різних урядів. Виборча кампанія президента, казав МекКарті, свідчить про те, що він за тим, щоб боротися з комуністами та з тою небезпекою, яку вони творять для цієї країни.

В АМЕРИЦІ

● **Управа транспорту** в Ню Йорку повідомляє, що з днем 1 квітня ц. р. змінить дотеперішні сидження в вагонах підземки на нові, м'які сидження, які будуть із гуми та покриті червоною пластикою. Дотеперішні сидження були з індійської тростини, тверді та швидко нищилися. Нові сидження спочатку будуть у возах лінії ІНД.

● **Демократичні члени** Сенатської Слідчої Підкомісії, яку очолює сен. Мек Карті, заявили, що вони не відповідають за той спір, який виник між сен. МекКарті та секретарем Стівенсом, бо їх не запрошено на засідання, на якому вирішували цю справу: „Це чисто республіканське непорозуміння, заявили вони, і ми за нього не відповідаємо, хоч і ми за тим, щоб з урядових становищ усунути комуністів".

● **Двадцять один професор** Каліфорнійського університету домагаються платні від 1950 року, коли вони відмовилися підписати заяву льояльности, і за це їх звільнено з їхніх становищ. Їхньою справою займається суд, і коли б він признав їм рацію, то вони дістали б 290,219.33 долярів платні.

● **Головний постмастер** Артур Е. Соммерфілд повідомив, що в квітні ц. р. піде в обіг нова поштова марка, яка матиме Статую Волі та кругом неї напис „Ми віримо в Бога". Це буде марка вартости 8 центів, вона призначена за кордон, щоб там знали, що Статуя Волі та напис про віру в Бога — це „символи американського життя, як про це твердили батьки американського народу, які заснували ЗДА".

● **Стайвесант Поліклініка** на долині міста Ню Йорку повідомляє, що від початку її існування вона дала поміч 6 мільйонам пацієнтів. Був час, що вона давала лікарську допомогу пацієнтам за 10 центів. Ця поліклініка існує 71 рік.

АЙЗЕНГАВЕР ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ПРОВОДУ ЗДА В СПРАВІ СВІТОВОГО МИРУ

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер вислав листа до д-ра Чарлза В. Мейо, голови Американського Товариства Об'єднаних Націй, в якому заявив, що ЗДА дійсно хочуть бути провідником світу у його змаганні до того, щоб запанував у світі мир, та щоб усі народи, в тому і американський, могли жити своїм власним способом життя. Цього листа вислав президент з нагоди триденних зборів цієї організації, в яких беруть участь 500 представників від 100 організацій. „Американський провід, писав президент Айзенгавер, не має амбіції панувати над світом, він походить з його бажання, щоб не вмішуватися у внутрішні справи інших держав, бо такі бажання й амбіції — чужі цій країні". Він відкинув усякий примус і насильство в бажанні до мирного співжиття народів. „Насильство і примус, писав президент, знищили б довір'я інших держав до ЗДА, на якому полягає успіх політики ЗДА". Президент підтримав Об'єднані Нації, через які ЗДА діють на світову політику в тому напрямі, щоб не допустити до нової світової війни. Тому президент промовляв перед ОН в справі мирного користування атомовою енерґією та в справі того, щоб заборонити атомову зброю. На відкритті нарад промовляв і віце-президент Ричард Ніксон, який хвалив ОН за те, що вони стримали комуністичну аґресію в Кореї та тим способом стримали небезпеку комунізму, який загрожував усій Азії. Ніксон підкреслив, що вільні народи Азії бажають господарського піднесення, національної волі, миру та того, щоб їх трактувати як рівні з рівними в порівнянні з іншими народами. ЗДА стоять за всіми тими домаганнями, а комуністи їх нищуть, казав віце-президент Ніксон. В першому дні нарад обговорювано технічні справи та те, як поширювати інформації про ОН між американським населенням. Другого дня нарад має промовляти пані Ф. Д. Рузвелт, а 2 березня Пол Дж. Гофман.

Президент відкрив кампанію Червоного Хреста

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер відкрив цьогорічну кампанію Червоного Хреста, звертаючися до всіх американців, щоб підтримали цю шляхетну інституцію. Звернення Айзенгавера передавали більші радіові й телевізійні станції. Президент заявив, що він вірить у Червоний Хрест, і що всі американці вірять в нього також. Я особисто довіряю йому тому, що знаю з власного досвіду, скільки доброго він зробив під час війни і миру, а також тому, що особисто погоджуюся з тими головними засадами Червоного Хреста, — з засадами, щоб люди помагали людям." Червоний Хрест змагає своєю допомогою і жертвенністю до того, щоб надійшов той день, коли „закон сили буде усунений зі світу", казав президент. Президент вірить, що американський нарід підтримає Червоний Хрест у його „шляхетних змаганнях допомагати співгромадянам". Американський Червоний Хрест цього року веде кампанію за тим, щоб здобути нових 30,000,000 членів та зібрати 85,000,000 долярів на допомогу тим, що її найбільше потребують. Більше, як 1,500,000 осіб буде брати участь у здійсненні цієї кампанії, яка триватиме цілий місяць березень.

Індія не хоче військової допомоги від ЗДА

Прем'єр Індії Неру відповів на листа президента Айзенгавера, в якому той останній, повідомляючи про рішення ЗДА дати допомогу Пакістанові для скріплення його армії, пропонував таку ж допомогу Індії. Неру відмовився та заповів, що докладну відповідь на рішення З'єдинених Держав безпосередньо збільшувати пакістанську армію, дасть у своїй промові в індійському парляменті. Неру, як відомо, від самого початку появи поголосок про американську військову допомогу Пакістанові, різко противився тому, вбачаючи в такій допомозі „захитання рівноваги" у Південній Азії і небезпеку втягнення тієї частини Азії в конфлікт між Сходом і Заходом, в якому Індія зберігає „невтральність". Президент Айзенгавер запропонував військову допомогу Індії на доказ, що така сама допомога, яку Америка рішила дати Пакістанові, не має ніяких аґресивних тенденцій, особливо ж у відношенні до Індії. Для заманіфестування свого мирного і приязного відношення до Індії, прем'єр Пакістану Магоммед Алі прибув до столиці Індії Делі саме в той день, в якому проголошено офіційно американську допомогу Пакістанові.

Пошта в Ню Йорку виконує своє завдання тільки на 50%

Ню Йорк, Н. Й. — Ню Йорк Таймс впродовж трьох тижнів досліджував, як у Ню Йорку доставляють поштові посилки. На основі цих дослідів стверджено, що коли хтось надасть листа в будь-якій частині метрополії, то існують тільки 50 відсотків можливости, що його лист, як це повинно б бути, найближчого дня буде доручений адресатові. Дуже часто ті листи доручують аж другого ранку після надання, а коли трапиться кінець тижня, або якийсь вільний день, — то може трапитися, що його лист буде доручений третього або й четвертого дня. Трапляються випадки, що лист „окремого доручення" приходить до адресата пізніше від звичайної листової посилки. Досліди ствердили, що час надання листа не має впливу на його доручення, бо були випадки, що лист вкинений до поштової скриньки в ранніших годинах, доходить до адресата разом з листом, що його надано в пополудневих годинах. Швидше доручають пошту в бизнесових округах, де доручування пошти відбувається два або три рази денно, як у тих, де розносять пошту тільки раз на день. Лист, вкинений до скриньки в Бронксі, дійшов до адресата на Стетен Айленді найближчого дня, але одночасно з ним вкинений лист, адресований до Мангеттену, знайшов адресата на один день пізніше.

Радіоактивні відпадки для дезінфекції харчів

Кембрідж, Масс. — Харчовий відділ Массачусетського Технологічного Інституту вживатиме відпадків, що залишаються під час продукування атомової енергії для дезінфекції харчів. МТІнститут повідомив, що він вже дістав радіоактивні матеріяли для використання в цій цілі при дослідній праці. Ці матеріяли надійшли з Крайової Лябораторії з Ламонту, Ілл. Професор Бернард Е. Проктор каже, що радіоактивні відпадки — це некоштовний матеріял, і ними можна буде послугуватися на чисто торговельній базі.

КРИМОМ І ПАРТІЙНИМИ ПОСТАМИ КРЕМЛЬ НАМАГАЄТЬСЯ ЗДОБУТИ ПРИЯЗНЬ УКРАЇНИ

КОМУНІСТИЧНА ПРОПАГАНДА ЩЕ БІЛЬШЕ РОЗДУВАЄ 300-РІЧЧЯ ПЕРЕЯСЛАВА; ЗАХІД ЗДИВОВАНИЙ ПІДОЗРІЛОЮ ГРОЮ КРЕМЛЯ З УКРАЇНОЮ

Минулої Суботи уряд Совєтського Союзу проголосив окремий декрет про формальне прилучення Криму до підсовєтської Української „республіки", з метою „дальшого закріплення братерських зв'язків між українським і російським народами". Крим був перед війною автономною підсовєтською республікою, яку скасовано після війни, — обвинувачуючи місцеве татарське населення в співпраці з німцями. Велику частину татар вивезено тоді на Сибір, а сам Крим прилучено в характері области до Російської Федеративної Соц. Совєтської Республіки. Формальне прилучення Криму до України переведено під час окремої церемонії в Кремлі. Голова Президії Верховної Ради УССР, маршал Климентій Ворошилов, промовляючи з тієї нагоди заявив, що „в минулому і недавноминулому" було багато спроб відірвати Крим від Росії та використати його як базу до нападу на Росію і Україну. Ворошилов твердив, що рішення прилучити Крим до України винесено з уваги на економічні зв'язки і територіяльну близькість між Кримом та Україною та доказ „дружби" і для „дальшого закріплення братерських зв'язків між українським і російським народами" в 300-річчя їхнього „возз'єднання". Два дні після того, в понеділок 1 березня, повідомлено з Москви знову про встановлення в Російській ФССР окремого комітету для відсвяткування 300-річчя Переяславської угоди. До комітету входить 60 найвизначніших совєтсько-російських головачів. „Прилучення Криму до України, повідомлення про встановлення того комітету та підготова до великих святкувань пізніше в цьому році є тільки деякими з майже щоденних познак постійного збільшування впливів і важливости України на загальній совєтській сцені" — твердить Геррисон Е. Сейлисбері, московський кореспондент Ню Йорк Таймсу, в повідомленні про ці події. Він рівночасно звертає увагу на те, що від деякого часу Кремль призначає уроженців України на важливі партійні та інші пости в інших республіках Совєтського Союзу, або в центральній адміністрації. Українці або уроженці України очолюють тепер партійні апарати в таких підсовєтських республіках, як Молдавія (Зиновій Т. Сердюк), Казахстан (Леонід Брежнєв), Грузія (В. П. Мжаванадзе), та займають високі пости у всесоюзній партії (Хрущов), адміністрації (Кіріченко, маршал Конєв та інші), і навіть в армії (ген. Руденко, совєтський командант у Німеччині). Пригадується теж поворот до ласки Кремля колишнього партійного діяча в Україні, Григорія І. Петровського, якого були „вичистили" в 1938 р., а тепер називають, разом з десятками інших „українців", в Совєтській Енциклопедії, як найвидатніших мужів поруч Леніна і Сталіна. Все це відбувається на тлі періодичних обвинувачень українців росіянами за „буржуазний націоналізм" та росіян українцями за „московський шовінізм". На Заході приділюють багато уваги тим подіям в Совєтському Союзі та цій підозрілій грі Кремля з Україною. Із загальних коментарів виходить, що Захід добачує в тому намаганні Москви йти назустріч національній гордості та національним аспіраціям українців і в той спосіб здобути собі їхню приязнь в непевній міжнародній ситуації. Все це — твердить Ню Йорк Таймс — Кремлеві і так нічого не коштує, бо, наприклад, прилучення Криму до України немає в теперішній ситуації жадного значення, тому що й ціла Україна мусить слухати тільки наказів Москви.

В НЮ ЙОРКУ ВШАНОВАНО ПАМ'ЯТЬ ПРЕЗ. ЛІВИЦЬКОГО

Ню Йорк. — Місцева українська громада вшанувала минулої неділі, 28-го лютого, пам'ять покійного Андрія Лівицького, Президента УНР на вигнанні, окремою жалобною академією в залі школи Вашингтона Ірвінґа. Академію влаштувало Представництво Виконного Органу УНРади в ЗДА і на її програму склались: дбайливо приготована і виголошена промова д-ра Костя Паньківського, слово ген. О. Загродського, інтересні спомини про зустріч і співпрацю з Покійним проф. А. Марґоліна, короткі виступи білоруського (п. Абрамчика) і вірменського представників, відчитаний д-ром М. Галієм Заповіт Президента та мистецькі виступи: піяніста проф. Вадима Кіпи і чоловічого хору „Думка" під дириґентурою Олександра Микитюка. Публіка з усіх прошарків і угрупувань майже виповнила залю. Академію започатковано американським гимном і закінчено відспіванням українського гимну.

Ген. Наґіб знову президентом Єгипту

Каїро. — Генерал Наґіб, що був першим президентом єгипетської республіки після прогнання короля Фарука і зрікся всіх державних становищ в минулому тижні наслідком свого конфлікту з Революційною Радою, як тимчасовим керівним органом Єгипту, — погодився бути далі президентом. Сталося це наслідком гострої опозиції, що виявилась в єгипетських старшинських колах і в середині самої Революційної Ради після проголошення офіційного комунікату про відсунення ген. Наґіба з усіх його дотеперішніх становищ. Полковник Абдель Нассер, що перейняв був становище прем'єра і голови Революційної Ради після Наґіба — затримав у своїх руках ці два становища, але Наґіб примирився з ним і погодився на такий поділ влади. Водночас Наґіб заповів створення перед - парляменту з представників політичних, професійних і суспільних кіл. Це була б, мовляв, перехідна стадія до повороту до нормальних парляментарних відносин. На вулицях Каїро відбулася у зв'язку з цими останніми подіями демонстрація студентів університету, що маніфестували на честь Наґіба. Проте один із демонстрантів, член розв'язаної ортодоксійної магомеданської партії, стріляв до старшини поліції, після чого прийшло до стрілянини і масових арештувань.

Сирія має нового президента

Дамаск. — Військова революція в Сирії, яка прогнала президента, генерала Шішеклі, що втік спершу до Ливану, потім до Савді Арабії, — скінчилася проголошенням новим президентом 80-літнього Аль - Атассі, який був уже президентом в Сирії перед приходом до влади Шішеклі в 1951 році. Вже після втечі Шішеклі частина армії заявилася за ним, особливо в самому Дамаску, тому виринула була небезпека громадянської війни. Проте вищі старшини й політичні діячі замирилися. Проголошений сирійським парляментом „конституційним президентом" його голова, д-р Аль Кузбарі зрікся і признав зверхність президента Атассі. Після бурхливих демонстрацій на вулицях Дамаску, коли військо стріляло до демонстрантів, наступив спокій в цілому краю.

З Антверпії пачкують до Совєтів військові матеріяли

Антверпія, Бельгія. — Від часу смерти Сталіна подвоїлася кількість матеріялів, що їх вивозять з порту Антверпії до Совєтів і сателітських держав. Від липня до листопада 1953 року вивезено відтіль 157,000 метричних тонн з призначенням до СССР, Польщі, Чехословаччини, Болгарії, Румунії, Східньої Німеччини й Червоного Китаю, — в порівнянні з 63,896 тоннами за той сам період в 1952 році. Той зріст експорту товарів до комуністичних держав пояснюється не тільки „новою політикою" Москви після смерти Сталіна, але й створенням з Антверпії одної з головних брам, крізь яку пачкується стартегічні товари з Заходу до країн поза залізною завісою. Тому, що ті товари дістаються до Бельгії також нелеґальним способом, то бельгійський уряд не має над ними контролі. Зрештою, Антверпія є вільним містом і бельгійський уряд не хоче встрявати в його компетенції. Між стратегічними матеріялалми, що їх пачкується з Антверпії до комуністичних держав, всупереч виразній забороні Об'єднаними Націями, знаходяться мідь, нікель, алюмінію і олива.

Західня Німеччина узаконнила відбудову збройної сили

Бонн. — Німецький парлямент прийняв більшістю 334 голосів проти 144 додаток до конституції, який дозволяє Західній Німеччині перевести відбудову знищеної в другій світовій війні німецької армії. Для важности тієї постанови треба було дві третини 487 членів парляменту, себто 325 голосів, ото ж канцлер Аденауер здобув для внеску уряду навіть більше, як формально було потрібно. Щоб дістати ґарантію, що той внесок здобуде потрібну кількість голосів, канцлер Аденауер закликав до повороту до Німеччини й участи у даному засіданні парляменту всіх членів про-урядових партій, які тимчасово знаходились поза межами Німеччини, навіть з Абісинії, з Америки й Азії. Проти урядового внеску голосували тільки соціялісти, послідовні і принципові противники відновлювання німецької збройної сили і зв'язування її з Заходом. Ухвалена парляментом поправка до конституції перейде ще 19 березня крізь т. зв. Союзну Раду, після чого буде пред'явлена Альянтським Високим Комісарам на затвердження. Ця зміна німецької конституції формально стверджує важність ратифікації пакту Европейської Оборонної Спільноти, переведено її вже німецьким парляментом в минулому році, з тодішнім застереженням, що треба виснити, поскільки та ратифікація є згідна з німецькою конституцією. Практично німецька готовість відбудувати ту німецьку збройну силу, яка мала б ввійти в спільну европейську армію, залишається без значення так довго, поки Франція не ратифікує пакту Оборонної Спільноти.

Сингман Рі знову грозить „маршом на північ"

Сеуль. — Президент Південної Кореї Сингман Рі знову виголосив промову з цілком виразною заповіддю, що Південна Корея маршуватиме на північ для здійснення ідеалу об'єднання Кореї і прогнання з неї комуністичних китайців. Ту промову Рі виголосив з нагоди 35 річчя проголошення самостійности Кореї, окупованої тоді Японією. Корейський президент висловив надію, що Кореї помагатимуть її союзники, але — коли б вони відмовились би, то Корея, мовляв, готова йти сама". При цій нагоді Сингмен Рі назвав перемир'я на Корейському фронті капітуляцією перед комуністами і різко критикував ті закордонні голоси, які раділи, що в Кореї перестала вестись війна. „Це так, казав Рі, як би хтось, що впав у пропасть, тішився, що йому не відірвався ґудзик". Президент Рі пояснював, чому його уряд погодився на перемир'я під натиском союзників, але повторив знову своє твердження, що мирними переговорами не можна здобути від комуністів свободи. — 35 років тому проголошення незалежности Кореї групою корейських патріотів викликало масові протияпонські вуличні демонстрації і страйки. За японськими даними, у тих демонтраціях згинули тоді 6,670 корейців і 14,600 було ранених, а понад 50,000 ув'язнених. Японці звільнили Корею щойно після другої світової війни.

В СВІТІ

● **Родинний дім Бернарда** Шова, найбільшого сучасного англійського письменника, що помер 1950 р., буде від осени винайімлений приватному комірникові. Спроба зробити з нього національний музей не вдалася. Збірка фондів не дала нічого, а з продажу дрібних пам'яток по Шові принесла всього $420.

● **Китайсько - комуністичний** ватажок Мао Тсе-мунґ перебуває знову у Москві на нарадах з своїми кремлінськими наставниками. Тому він не взяв участи в конгресі комуністичної партії Китаю.

● **Еспанський генералісімус** Франко дістав з рук примаса Еспанії, архиєпископа в Толідо кардинала Денісля, під час архиєрейської богослужби, найвище відзначення в Католицькій Церкві, що ним є Найвищий Ордер Христа. В Еспанії за влади Франка прийнято закон про католицьку Церкву, як єдину в державі. Останнім, що дістав був цей ордер, був італійський король Віктор Емануїл за підписання т. зв. Лятиранських пактів, що відновили суверенність Ватикану.

● **Грецькі наземні, летунські** і морські збройні сили мають спільні маневри з 6 американською морською фльотою. Ціль маневрів — відперти „атаку ворога" на Грецію з півночі, від сторони Болгарії і Румунії. Маневри закінчаться масовим висадом американських парашутних військ.

● **Альчіде Де Ґаспері,** колишній 8-кратний італійський прем'єр, боронится у журнальній статті перед американськими закидами, що за його режиму зріс в Італії комунізм і що його не поборювано якслід. Де Ґаспері твердить, що найбільше завинив „Рузвелтівський клімат", в якому єдналися величезні політичні помилки разом із свідомим потуранням комунізмові.

● **Жак Сустель,** чільний посол французького парляменту з партії ген. Де Голя, написав статтю з гострою атакою на З'єдинені Держави за поведення з французькими подорожніми, що приїздять до ЗДА. Сустель твердить, що коли він в переїзді до Мексику прилетів на нюйоркське летовище, то тут ставились до нього як до „злочинця".

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕБЕЗПЕКА ПІД САМИМ БОКОМ

Цього понеділка почалися в Каракасі (Венесуеля) наради Міжамериканської Конференції, з ряду десяті. З'єдинені Держави надіються, що представники Латинської Америки займуться на ній комуністичною інфільтрацією в Гватемалі і знайдуть зараду проти того, щоб ця американська країна не опинилася у совєтській сфері впливів в такий самий спосіб, як це сталося в Европі з Чехословаччиною, Польщею, Румунією і т. п. А якраз на таке заноситься в Гватемалі. Що ця важлива проблема не є для Латинської Америки дуже актуальною, можна бачити з того, що про Міжамериканську Конференцію в Каракасі пишуть головно з економічного боку, підкреслюючи негайну потребу нових позик та інвестицій чужих капіталів, як теж побільшення експорту сирівців. Хоч економічна допомога країнам Центральної та Південної Америки справа безсумнівно важлива, проте вона в сьогоднішніх обставинах не є першорядною справою, коли маємо на американських континентах до діла з комунітичною небезпекою, що загрожує самому існуванню американських націй, як вільних і самостійних держав.

Гватемаля є близьким сусідом ЗДА. Тому в цій країні дуже зацікавлені заявою ґватемальського президента Арбенца про задуману деякими республіками „інвазію Ґватемалі". Ця заява могла б відноситись до Мехіка, але всі знають, що вона звернена проти ЗДА, головно проти американських „капіталістів", що „визискують" Ґватемалю, а до яких зараховують в першу чергу Юнайтед Фрут Компані. При цьому треба згадати, що Ґватемаля живе назагал з того, що експортує до ЗДА овочі та каву. Населення країни, що є індіянського походження, дуже бідне, безземельне. Аґрарна реформа стала вже давно необхідною конечністю. Почали її від вивласнення частини земельних лятифундій, що їх власниками є американська овочева компанія, але це проблеми не розв'язало. Воно тільки допомогло комуністам набути великого впливу серед земельної бідноти. Мовляв, це завдяки комуністам ухвалено аґрарну реформу. Виглядає, що починається в Ґватемалі на малі розміри те, що сталося в Китаї, де спочатку говорено тільки про „аґрарну реформу" та „аґрарних реформаторів". Навіть американський департамент стейту інформовано тоді в такий спосіб, що в Китаї діють не комуністи, а тільки „аґрарні реформатори".

В Ґватемалі найважливіший департамент є вже в комуністичних руках. Армія ніби невтральна, але немає сумніву, що вона не піде проти президента держави, а цей знов таки спирається на комуністів. Противників комуністів уже тероризують, в'язнять і проганяють з країни, а селян, яким дають землю, зброять. Якщо до того додати постійні поїздки комуністичних провідників до Москви по щораз нові інструкції, як теж щораз сильнішу протиамериканську пропаґанду, то можна буде всього надіятися, включно з державним переворотом і червоною диктатурою. Це була б уже перемога Кремлю таки на самій американській землі, в сусідстві Панамського каналу та З'єдинених Держав. Мабуть комуністи не відважаться уже тепер на державний переворот в Ґватемалі, зате немає сумніву, що вони поводяться там як господарі й аґенти Москви.

Такий є стан в Ґватемалі. Про це писали американські газети довгий час, і ці речі добре відомі. Знає про це й американський уряд. Якщо він в цій справі багато не робив, то на це були поважні причини. Кожний такий крок ЗДА розтрублює комуністична пропаґанда, як „американський імперіялізм", втручання у внутрішні справи чужої держави та наступ на чужу незалежність і суверенність. Дехто дораджував як зараду бойкот ґватемальської кави, збут якої є великою цифрою в бюджеті цієї країни. Але бойкот не є розв'язкою. Комуністи в Ґватемалі дійшли до впливу, використовуючи загальну нужду, малі заробітки, низький життєвий рівень. Отже в боротьбі з комуністичними впливами треба б одночасно думати про те, як відвернути ті лиха. До того кожний натиск на Ґватемалю вважатимуть в Латинській Америці наступом „сильного" на „слабого". Тому наступ на комуністів в Ґватемалі може вийти тільки від усіх членів Міжамериканської Конференції в Каракасі, що одначе дуже проблематичне.

ПЕНТАҐОН У ПЕЧЕРІ

За вістками Джозефа Алсопа, вашингтонського кореспондента „Н. Й. Геральд Трибюн", президент Айзенгавер, за порадою Крайової Ради Безпеки в січні 1953 р. був уже готовий проголосити загальну мобілізацію і вжити необмежених зусиль для перемоги над комуністами, що вели війну в Кореї. Тільки посередництву гіндуського прем'єра Пандіта Неру треба завдячувати те, що комуністичний Китай схилився до ведення переговорів у справі перемир'я. Це виявляє, в якій небезпеці перебуває теперішній світ, отже й наша країна в постійній холодній війні.

Про те, як далеко сягають зусилля уряду для забезпечення країни від можливого несподіваного нападу атомовою бомбою, свідчить оприлюднене 15 лютого департаментом оборони повідомлення про закінчення будови „підземного Пентаґону" в сільській околиці стейту Мериленд, на пограниччі Дистрикту Колюмбія.

В урядовій мові нове приміщення бюр оборони називається „спільний засіб додаткових порозумінь" армії, фльоти й повітряних сил. Воно знаходиться в печері під Чорною Скелею в повіті Фредерік, у віддалі 65 миль від Вашинґтону. П'ять радіових сполучень побудовано для передачі нормальних повідомлень між збройними ділянками. Це дасть можливість керівникам оборони тримати безпосередньо взаємний зв'язок на випадок нападу на Вашинґтон, і таким чином воєнні операції зможуть відбуватися безперервно.

Усі три оборонні ділянки могтимуть видавати накази, якщо б теперішній Пентаґон був зруйнований. Пляни створення осередку на випадок необхідности охоплюють побудову радіового пересилача в Ґрінкеслі, у стейті Пенсилвенія; далі — сприймача в Шарпбурґу, у стейті Мериленд, і наладнання телеграфічних та телефонічних сполучень з трансконтинентальними лініями понад хребтом Алеґенських гір у віддалі кількох миль від посту.

Підземний Пентаґон охоплює три поверхи. Головна кімната цієї квартири має висоту 35 стіп і не може бути ушкоджена, якби навіть на саму гору впала атомова бомба. Двоє масивних сталевих дверей вставлено при вході до тунелю, який веде від узбіччя до квартири. Це — одна з забезпек, щоб всередину не могла протиснутися хвиля, спричинена бомбою. Тут же встановлена продумана система очищування повітря на випадок газової атаки. Тунель, що веде з узбіччя всередину, має ширину 25 стіп і його горішня частина побудована з сталі та бетону. Він не прямий, а викривлений, щоб зменшити силу потрясення на випадок, якби на гору впала бомба. Підземне сховище охороняє військова варта з станиці Національної Ґвардії у Форт Річі, Мд.

На будову підземного Пентаґону запляновано 35,000,000 дол. Розпочато її в січні 1951 року під наглядом військових інженерів. Для приміщення квартири треба було видобути з-під скелястої гори 500,000 кубічних стіп каміння.

Департамент оборони не згадує нічого про видержливість цього підземельного сховища на випадок скинення водневої бомби, новий вибух якої вже підготовано коло островів Еніветок на Тихому океані. Оскільки така охорона надійна може уявити собі кожен, хто пильно прочитав фантастичне оповідання Алла Келлера, співредактора часописів підприємства Скріпс-Гаверда. На підставі досвіду з вибухом першої водневої бомби на Еніветок, переведених два роки тому, Келлер створив картину острова Мангеттен, отже головної дільниці міста Ню Йорку, негайно після скинення водневої бомби на Таймс Сквер — самий центр Мангеттену.

Внаслідок вибуху цієї уявної бомби цілковито знищено все життя у промірі трьох миль; доступ до міста унеможливлено в промірі шести миль; остров Мангеттен розбито на дві частини і створено протоку між рікою Гудсон і Іст Рівер, що відділяють Мангеттен від Бруклину. Під час вибуху згинуло два мільйони осіб, а поранено півтора мільйона. Вода залляла підземки, а жителі з дальших передмість повтікали „в світ заочі", щоб вирватися з цього справжнього пекла на землі.

Коли прийдуть повідомлення про вибух нової водневої бомби в околиці островів Еніветок, тоді можна буде написати щось точніше і про можливості рятунку населення на випадок нещастя, якщо рятунок взагалі можливий.

А. З.

КОШТОМ ОДНОЇ—25 ДИВІЗІЙ

Такою є стаття генерала А. Ван Фліта в місячнику „Readers Digest" за лютий 1954 р.

Автор тієї статті шкільний товариш президента Айзенгавера, учасник обох світових воєн, голова американської військової місії в Греції в роках 1948-1950, протягом двох років до березня 1953 командант 8 американської Армії в Кореї. По звільненні з чинної військової служби, відбув подорож по всіх країнах Близького і Далекого Сходу, щоб приглянутися на місці, як стоїть справа їх військового поготівля.

Всестороння обізнаність з військовими справами — теоретична і практична на полі боїв, а зокрема його досвід з комуністичною партизанкою в Греції та комуністичною фронтовою війною в Кореї, є запорукою, що його спостереження глибокі і вірні, а його висновки реальні, згідні з вимогами часу і обставин.

Автор прийшов до переконання, що комуністи не пропустять ні одної нагоди, щоб прорватися у слабе місце в оборонному поясі від Кореї по Туреччину. Щоб вони не мали ні нагоди, ні охоти до такого прориву, треба поставити на сторожі вільної ще Азії 100 добре вишколених і озброєних дивізій. Якщо б ЗДА хотіли це зробити, то вони мусіли б послати на азійський континент 2 мільйони своїх вояків і видати на них 25 більйонів долярів річно, бо кожна американська дивізія закордоном — платня вояків і старшин, одяг і харч — коштує 250 мільйонів долярів річно. Очевидно, що ЗДА не мають охоти вислати 2 мільйони своїх вояків до Азії і не можуть видавати на них щороку 25 більйонів долярів, бо такий додатковий видаток цілковито порушив би господарську рівновагу країни.

Щоб не дати комуністам вільної дороги до завоювання решти Азії, треба шукати таких способів, які не потребували б ані американських дивізій, ані велетенських видатків на них. Азію мають врятувати самі азійці, — сказав президент Айзенгавер. У всіх країнах, від Кореї по Туреччину, треба створити з місцевого населення військове поготівля. Ці місцеві дивізії повинні бути добре озброєні і вишколені. Як показав досвід в Греції і Кореї, 22 особи американської військової місії вишколили за один рік 10 дивізій в Греції, які, діставши американську зброю, в скорому часі викурили комуністів з усіх гірських кривівок. Греція була врятована. Все те сталося без жадного стрілу американського вояка, коштом 300 мільйонів долярів, тобто дещо більшим як кошт одної американської дивізії. Кошт американської місії і центру вишколення не був великий — становив всього лише 5 мільйонів долярів річно.

До створення Південно-Корейської армії вела складна й терниста дорога. Коли в 1950 році напали на Корею комуністи, вона мала 96,000 вояків майже без зброї і дуже слабо вишколених, тоді, як північні напасники мали багато зброї, були добре вимуштровані і мали велику чисельну перевагу. Щоб заткати великі діри, південнокорейська армія доповнялася невишколеним елементом, з якого не було майже жадної практичної користи. Справа покращала, коли зорганізовано осередок вишколу, а властиво перевишколу корейської армії. З фронту відкликувано по черзі 2 дивізії на 3-місячний вишкіл, який був дуже тяжкий, далеко тяжчий, як його проходили американські вояки. Він тривав повних 6 днів на тиждень від світанку до вечора, без відпуску додому, без проходу до міста. Навіть неділя не була вільна. Треба було сяктак прибрати кватири, випрати білизну і поправити одіж. До того ж багато добрих хлопців було неписьменних. Вони ще додатково мусіли вчитися кожної ночі по 2 години. За шість тижнів вони вже самі писали листи додому.

Цей осередок вишколював всякого роду фахівців включно з командантами батальйонів. Залишалась ще одна тяжка проблема — обсада вищими старшинами дивізій і штабів. Коли в квітні 1951 року комуністи розбили 6 корейську дивізію, а все вказувало на те, що завинила команда дивізії — генерал Ван Фліт рішився на різкий крок: віддати президентові Сінґманові Рі назад його армію, мотивуючи це рішення тим, що його армія не має доброго командного складу, а дати його може кожній армії тільки її законна влада — і ніхто інший. Президент Рі піднявся того обов'язку, дав добрих командантів, — і вояки 6 дивізії під новою командою боролися, як тигри щоб відновити добру славу. Згодом ця дивізія стала найкращим військовим відділом, який президент Рі будь-коли мав під своєю командою.

Тоді лише, як вояки і старшини здавали собі ясно справу, що вони є корейською армією, під своєю командою, що вони борються за свій рідний край, що неслава за невдачу і признання за успіх спаде виключно на них самих — вони дійсно перетворилися у справжніх вояків. Тепер кожна корейська дивізія є вповні такою самою вартісною військовою одиницею, як американська. Хоч корейська дивізія числить тільки 14,500 вояків, а американська 18,000 — вони мають однакову боєздатність. Кошт одної корейської дивізії становить точно 8,298,805 долярів, тобто дещо менше як 1/25 частина кошту американської дивізії. На таку велику різницю в коштах впливають такі факти: американський вояк дістає на місяць найменше 136.20 долярів, а корейський вдоволений з 15 центів. Їжа для американського вояка коштує денно 5 долярів, а для корейського — тільки 40 центів, бо вона складається переважно з рижу та місцевої ярини. Американський вояк дістає щотретій місяць нове умундурування, а корейський вдоволений з дешевого, місцевого виробу мундура, що його має носити пів року. Американський вояк везе з собою за кордон високий життєвий рівень своєї країни. Кожна дивізія мусить мати свою фабрику морозива і пральню. Їжа американського вояка вибаглива — всі роди м'яса, молоко, яйця, солодощі. Він любить багато курити. При зміні місця, їде автомашиною. Для американської дивізії потрібно щодня 600 тонн всякого постачання — для корейської — тільки 100 тонн. Кожна американська дивізія має 6 танкових сотень, корейська — тільки одну, бо на гористому або болотнистому терені, — танки непридатні ані для наступу, ані для оборони. Так само немає в Кореї користи з тяжкої артилерії, — її заступають з добрим успіхом мінометі, які є значно дешевші. Завдяки вишколюванню, яке спирається на досвіді сучасної війни, корейські війська мають часом менші втрати в людях, ніж американські.

Наприклад: коли американська бойова одиниця в силі батальйона піхоти дістає наказ здобути якусь позицію, то своя артилерія відкриває сильний вогонь, роблячи неначе вогняну завісу. Наступаюча одиниця зупиняється, артилерія перестає бити, і вояки йдуть в атаку. Але в момент, коли артилерія перестає бити, комуністи вискакують зі своїх дір і нищівним кулеметним вогнем зустрічають атакуючих. Не раз успіх треба окупити дуже тяжкими втратами. Корейський батальйон не зупиняється — проходить лінію свого артилерійського вогню, нагло закидає комуністів ґранатами, нищить їх і здобуває позицію. Від свого артилерійського вогню вони мають пересічно 5 людей вбитими або раненими.

Автор вважає, що треба було допустити на корейський фронт національні китайські дивізії з Формози — по 3 дивізії по черзі через якийсь час, щоб набули досвіду фронтового бою, що їм колись може дуже придатися. Крім того, їх поява на корейському фронті спричинила б як не масову, то в кожному разі велику дезерцію серед червоних китайців. Вже тепер ті дивізії — яких є 21 — хоч слабо озброєні, заступають вповні таке саме число американських дивізій і є поважною загрозою для червоного Китаю, примушуючи його тримати в поготівлі кілька армій. Китайські комуністи добре знають, що якби національному Китаєві вдалося висадити на сушу хоч би 15 дивізій, то з кожним кроком вперед національна армія зростала б і в такому самому відношенні зменшувалися б армії червоних. Ця протикомуністична, поважна сила на Далечому Сході коштує річно тільки 300 мільйонів дол., тобто дещо більше

(Продовження на стор. 3)

ТАЄМНИЦЯ РЕПАТРІЯНТА— САМОГУБЦЯ

Влітї минулого року все українське громадянство по цьому боці залізної завіси було стривожене короткою вісткою, що її подала американська аґенція „Юнайтед Пресс": 31-річний Василь Юхимович Острйків, український моряк совєтської торговельної фльоти, насильно відісланий австралійською владою до Совєтів, наложив на себе руки в Неаполі, останньому етапі до порту в Марселі, де його мали передати в руки французам, чи совєтському репрезентантові для дальшого відтранспортування до СССР. У цій справі появились були в українській пресі у вільному світі замітки і статті, а в деяких містах в Америці відбулись були навіть віча з протестами проти насильної репатріяції. Об'єднання Українців в Австралії (ОУА), до якого, на жаль, ніхто з українців з інших континентів у цій справі не звертався, само зібрало часописний матеріял про ту подію, покликалося на згадані віча в американських містах (м. і. у Дітройті) і зголосило відповідні скарги-запити до австралійського прем'єра, до міністра інформації, міністра іміґрації і лідера парляментарної опозиції. До акції Об'єднання Українців в Австралії приєдналася Об'єднана Рада іміґрантів з країн, опанованих комуністами, куди належать представники численних різнонаціональних організацій в Австралії. І ось ОУА дістало від австралійського міністра іміґрації вичерпну відповідь у цій справі.

Виявляється, що В. Острйків зовсім не був втікачем з якогось торговельного корабля в австралійському порті — як здогадувались українці на підставі згаданої вістки американської пресової аґенції — а прибув до Австралії, як колишній ДП в квітні 1950 року. В липні 1953 року, отже після поверх 3-річного перебування в Австралії, залишив Австралію на власне бажання і виїхав з неї на італійському пароплаві „Сорренто". В докладній замітці про цю справу в ульмівських „Українських Вістях" (ч. 9), звідки черпаємо цю нашу вістку, — не сказано, з яким пашпортом і з якою візою виїхав Острйків, тільки можна здогадуватись, що він сам зголосився на виїзд до Сов. України. Згаданий часопис слушно зауважує, що невиясненою таємницею є, чому властиво Острйків рішився покинути Австралію, чому — як подавав один голляндський часопис — втікав з корабля в Адені, — чому вибрав саме той італійський корабель, як поводився на ньому, що переживав і яка врешті була причина, що він так трагічно закінчив своє молоде життя?! І звідки „Юнайтед Пресс" зачерпнув свої фантастичні відомості?!

Об'єднання Українців в Австралії все ж старається дослідити бодай частину цієї трагедії одної людини і просить усіх, хто щось знав би про покійного Василя Острйкова, повідомити ту організацію.

Так насвітлює цю справу українська організація з Австралії й українська преса. Але майже одночасно появились додаткові відомості про цю саму історію в російській пресі, яка називає дану людину „Остроков" і представляє його як росіянина. Російська преса недвозначно дає зрозуміти, що був він совєтським аґентом, який із транспортом ДП прибув до Австралії для виконання певної місії і якого потім Совєти відкликали. Але коли б це було правда, то чому він покінчив самогубством?! Коли ж не хотів вертатися, то чому таки зголосився до виїзду, замість залишитись?!

Від себе можна хіба додати: яка знаменита тема для великого письменника — на канві цієї події доповнити своєю фантазією всі її темні й неясні місця і написати роман з центральною фіґурою нещасного ДП, що об'їздить земний глвоб на те, щоб покінчити самогубством, — або морочливими студіями над документами В. Острокова, що залишились в іміґраційному уряді в Австралії, чи архіві тієї корабельної компанії, яка виряджала його в останню дорогу, дошукатись тієї правди, що перевищує певне найсміливішу уяву. Проте напевне не можна буде вже нікому перевірити одної таємниці: душевних переживань тієї людини.

Андрій Яковлів

ІСТОРИЧНІ ТРАДИЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ

(3)

Тодішнє українське громадянство, не реаґуючи на династичні претенсії московських царів, уперто трималося давньої української традиції, не забувало свого походження, своєї нації, своїх прав на вільне, незалежне державне життя. На договір 1654 р. дивились, як на тимчасовий союзний договір у військових цілях, завжди виставляли, що Україна цей договір уклала добровільно. „Не шаблею нас взято, — сказав гетьман Д. Многогрішний царському послові, — ми з доброї волі пристали до царя, щоб обороняв нас від ворогів. А коли цар не хоче нас, то нехай забере своїх воєвід, а ми собі іншого знайдемо".

Історичні документи та подорожні записи чужинців, наочних свідків, стверджують, на якому високому культурному рівні була тоді Україна, на скільки вона перевищувала московське царство і московський народ з погляду духової й матеріяльної культури, релігії, освіти, права, народного побуту. Не дурно ж сусідні краї білоруські і навіть московські просили приєднати їх до Війська Запорозького, а в Україні було повно збігців з Московщини, що тікали на Україну, бо „там — воля, там землю дають, там кріпацтва нема".

Історію козацької держави, доби Гетьманщини, деякі наші історики викладали так, що заповнювали її фактами й подіями в більшості неґативного характеру, застосовуючи до подій та до діячів тієї доби модерні радикально-демократичні погляди та ідеї. Звертали більшу увагу на антагонізм станів населення, на безвартісність або „московську службу" того чи того гетьмана, на жадобу старшини до заможности, на сваволю козацтва, на невтральність міщанства, запроданість духовенства, утиски селянства. Не брали під увагу виявів високого патріотизму, любови до Батьківщини, до свого народу, не добачали піднесення освіти й культури, не доцінювали впертої боротьби з Москвою за старовинні „права й вольності". Тому позитивний бік тодішнього життя в своїй державі було мало висвітлено, більше натиску робилось на неґативні явища, які, хоч і мали місце, але не в такій масі, бо не заповнювали всього історичного життя цієї доби. Наприклад, добу, що наступила після смерти Б. Хмельницького та протягом щось із 25 років, видатний наш історик, Костомаров, назвав просто „Руїною", а сучасники висловлювались про неї, як про „тяжко плакані времена". Яка велика різниця між цими назвами: для історика — це доба руїнництва, а для сучасників — це доба плачу й жалю за Україною, яку чимраз тісніше давив московський павук.

Щоб схарактеризувати тодішні настрої й почуття на Україні, наведу невеликий уривок з мало відомого в нашій історичній літературі документу доби „Руїни", а саме з „Перестороги" українського шляхтича Теофіла Бобровича з р. 1668. Написана „Перестороrа" після Андрусівського договору 1667 р., на підставі якого потайки, без участи представників Української держави, царські й польські посли поділили Україну між Москвою й Польщею по лінії Дніпра, залишивши Київ Москві на два роки. Цей акт злочинної зради й порушення договору 1654 р. збоку московського царя викликав в Україні загальне обурення й збройне повстання, що закінчилось винищенням усіх царських залог по містах, полоном царських воєвід і т. ін. Т. Бобрович, що того часу був на московській службі, можна думати, в ролі перекладача при зносинах України з Москвою, був посланий на Україну як царський аґітатор. Ознайомившись на місці з наставленням українського населення, Бобрович, замість аґітації на користь Москви, розпочав одверту аґітацію проти Москви. У своїй „Перестoрозі" він повідомляв про Андрусівський мировий договір 1667 р. Москви з Польщею, про поділ України, про „московську, гіршу від єгипетської, неволю, що готують Україні цар і король", і закликав до братерської єдности з Правобережною Україною, до одностайного спротиву. Далі він писав так:

„Про таку для вас усіх, для милої Отчизни уготовану загибіль з болем зраненого серця кричу і віщую. Бо коли я замовчу, каменіє возопіють! Аще забуду Тебе, Єрусалиме, Ненько моя, мила Отчизно, бідна Україно, забвенна буди правиця моя, якою добра ради Твого оце пишу. Прилипни язик мій до горла мого, яким Тобі і всім Твоїм милим синам, єдиноутробній братії, всьому християнському народові, на Україні сущому, оголошую. Аще не пом'яну Тебе, Україно, не боючись, хоч би цей мій лист перестороги до рук монархів, царя або короля, дістався, готовий бо не тільки постраждати, але й померти! Бо ліпше мені одному, цю „Перестoрогу" подавши, за всіх вас здоровля, за вольності, церкви Божі й святощі життя покласти, ніж би вас усіх, несвідомих, в тяжку забравши неволю, мечем та огнем знищили" (Акти ЮЗР., т. VII, ч. 32; т. VIII, ч. 12).

Небезпека, яку передбачав для себе Бобрович, не була порожнім ораторським висловом. За цю „Перестoрогу" царські воєводи його арештували, вивезли до Москви на допит, і з того часу жадних вісток про нього не знайдено в історичних документах. Автор „Перестороги" не був видатною особою, це — звичайний дрібний шляхтич, якому освіта в київських школах, національна традиція та щира любов до Батьківщини дали таку силу переконання й красу вислову, що й тепер ще слова „Перестороги" нас хвилюють.

Подібних виявів патріотизму було не мало, та не всі вони попали на сторінки історичних документів, а ще менше на сторінки історичних праць. Навпаки, наші козацькі літописці — Самійло Величко, Самовидець, Граб'янка, що близькі були до козацької доби, а то й самі були самовидцями, зберегли для нас далеко більше дорогоцінних сторінок історії цієї видатної доби, і що головне — яскравіше й вірніше, ніж наші історики XIX ст., передали дух і настрої цієї доби, а це надає історичним постатям тодішніх діячів життя й чину.

Головним керівним напрямом козацької доби була боротьба з Москвою за права й вольності України. Кожний з гетьманів, починаючи з Богдана Хмельницького і кінчаючи останнім гетьманом, К. Розумовським, як би він не ставився до московської царської влади, тим чи іншим способом стояв за права України, за них боровся, а іноді й страждав, не кажучи вже про такі героїчні постаті української історії, як Богдан Хмельницький, Іван Мазепа, Пилип Орлик. Навіть такий гетьман, як Іван Брюховецький, найбільш очорнений істориками за своє крайнє москвофільство, і той викупив власною кров'ю свої, хоч і тяжкі, але невільні політичні помилки. Вина його була лише в тому, що, малосвідомий, піддався він волі й наказам своїх дорадників — єпископа Методія та полковника Дворецького. Однак всі свої гріхи проти Батьківщини він виправив, підіявши в січні р. 1668 повстання проти Москви, під час якого Україну звільнено від царських воєвід та залог. Але потім виникли непорозуміння й розбрат серед козацтва, під час яких п'яний натовп забив Брюховецького на очах правобережного гетьмана П. Дорошенка. Ця його трагічна смерть виправила помилки його в очах сучасників, а згаданий вже Т. Бобрович писав про нього в „Пересторозі": „гетьман Брюховецький своєю кров'ю перестеріг вас від внутрішнього роз'єднання, внаслідок якого ви попали б в тяжку московську неволю". Характеристика українських гетьманів, подана царем Петром І: усі, мовляв, гетьмани аж до Богдана Хмельницького „суть ізменники", розуміється проти Москви, є найкращим доказом, що всі вони не були зрадниками свого народу, а були оборонцями державних і національних прав України.

БАНДУРИСТИ ГОВОРЯТЬ...

(Анкета з приводу 30-річчя Капелі).

1.

Хто з наших громадян не знає тих старших і молодших симпатіяг, що об'їзджають, буває, американські і канадійські міста з дивовижним у Новому Світі суто-українським інструментом, з бандурою, та будять і зворушують серця грою і співом? Вони, правда, тільки тричі за п'ять років спромоглись на більші поїздки, і правда теж, що не скрізь побували, навіть не у всіх більших скупченнях українців. Отож і не всі мали нагоду їх у вічі бачити. Але хоч і не бачили, то напевно про них чули і читали і бодай з платівок слухали. Коротко: всі їх знаємо, всі ними пишаємось, скрізь хотіли б, щоб вони загостили і зі собою нашу чудову пісню принесли.

Та тут і заковика, що ці наші бандуристи з Капелі, замість того, щоби бути „постійним органом служби України" (як слушно хтось окреслив їх властиву ролю у „Свободі" в минулому році), роблять далі не-свою роботу в фабриках при машинах. Блискучі висліди їх мистецьких виступів, зокрема перед сенаторами і конґресменами ЗДА у 1950 р. і рік пізніше — перед парляментом і урядом Канади, дозволили українському громадянству випяти гордовито на якийсь час свої груди. На сторінках преси появлялись роками повні шляхетних думок статті і щораз нові заклики, в резолюціях 5-го Конґресу Амер. Українців згадано про конечність „створити передумови для праці Капелі Бандуристів" і ще чимало було інших заяв словного характеру. Але все те скоро забувається, відгомонює так, як відгомоніли захоплені оклики в час останнього великого турне, і капелянський віз по давньому стоїть загрузлий у Дітройті.

Аж ось „застукало" 30-річчя славного буття Капелі. Святкування його відложено з кінця мин. року на початок цього року з уваги на відоме турне. І саме тепер щасливий Дітройт готується до вшанування Ювілею 6 березня ц. р. під проводом Літ.-Мист. Клюбу, а українці по всіх інших місцях світу, вітаючи Капелю з 30-річчям, навернуться бодай думками до гурту наших бандуристів, які вийшли колись із Полтави і з Києва і в важкому змагу з труднощами, надлюдським просто зусиллям, зберегли себе, як мистецьку цілість, до сьогодні на добро нашої культури.

Маючи на увазі 30 років діяльности, можна чимало про неї написати. Бо і справді: — де вона не побувала, оця Капеля, куди не несла об'єднані звуки бандур і співаків, щоб передати ними невмирущу красу української пісні, де вона не склала свої жертви, перебуваючи 2/3 свого віку під терором завзятих ворогів української культури і України.

І добре, що капеляни рішили видати друком свою історію, а дехто з них взявся списувати спогади. Доводиться тільки жаліти, що так мало основоположників залишилось між ними, що мистецькі керівники — Хоткевич, Кабачок, Михайлів, Балацький, Піка — мусіли скласти своє, багате творчістю життя в жертву московському молохові, який бачив у них величне сяйво українського невмирущого духа і тому їх знищив.

В другій частині статті ми не займемось історією Капелі, не поведемо читачів від Полтави через Київ, Одессу, шахти і заводи Криворіжжя і Донбасу, в Москву й Архангельськ, у Ташкент, Ашхабад, Самарканду і сотні інших місць у східній, а в час війни у західній Україні, де позначилась мистецька робота Капелі. Не писатимемо про німецький концентрак і численні виступи по таборах і по містах Европи, щоб довести читачів до концертових заль у ЗДА і в Канаді. Ми віддамо слово кільком найвідповідальнішим капелянам. Ми подали їм анкетний запит: Що вважаєте за доцільне сказати українському громадянству з приводу 30-річчя Капелі Бандуристів? І вони відповіли на цей запит. Ми привикли слухати тільки гри та співу Капелі. Цим разом прочитаймо, що капеляни говорять.

2.

Першу відповідь в анкеті дає диригент Г. Китастий.

„Ніяково мені в такому прямому зверненні до громадянства говорити те, що мені хотілось би сказати. У 30 років життя Капелі вплелось теж багато років моєї праці на передовому мистецькому пості. Мої слова міг би дехто зрозуміти не так як треба. І цього я хотів би оминути.

А втім — немає сумніву: Капеля Бандуристів є важним і незаперечним у своїй мистецькій вартості компетентом нашого всенаціонального життя і круг її діяння виходить поза межі культурної роботи, чи пак чистого мистецтва, ставши теж немаловажним чинником пропаґанди у боротьбі за політичне визволення України. Капеля вийшла переможно з найстрашніших опал комуністичного і нацистівського терору і необхідність збереження її надалі очевидна. Та тут виринає питання: чи відчують бандуристи знову щиру і всебічну підтримку українського громадянства, як це було виявлене в тяжких періодах життя Капелі в рр. 1942-1949? А за цим питанням ще й друге: чи встояться бандуристи всяким спокусам і чи будуть триматись так відважно і жертвенно, як тримали себе в минулих роках?

Коли на ці два питання буде дана відповідь позитивна, тоді майбутність Капелі представляється добре".

А ось думки другого диригента, Володимира Божика:

„Щоб Капеля Бандуристів могла виправдати своє існування як високомистецька одиниця, потрібно їй перейти з півпрофесійного стану до стану чисто професійного. Ніяк не можна найти компромісу між працею за фабричним станком і мистецькою працею з бандурою в руці, щоб вдоволяти вимоги вибагливого українського і чужого слухача. Для творчого розвитку Капелі потрібний повний час, а не те, коли і хто з бандуристів розпоряджає вільним часом. Високе мистецтво кується в мистецькій кузні. Для нього потрібна відповідна атмосфера. Віддаватись мистецтву під свист фабричних гудків — справа малонадійна.

Залишити працю по фабриках і використати повний час для мистецької праці — означає: найти, хоч на один рік матеріяльні засоби. Ці засоби українське громадянство могло б дати без надто великої напруги. Отож і від того залежатиме, чи дальші роки існування Української Капелі Бандуристів в Америці підуть шляхом професійности чи аматорства, з осідком в місті великої самоходової індустрії".

Завжди заклопотаний і глибоко перейнятий справами Капелі, голова управи, п. Петро Гончаренко, ставить ще виразніше точку над і в своїй відповіді.

„Сам факт 30-літньоог існування Капелі Бандуристів, якої не зуміли знищити ні большевики, ні німецькі нацисти, є доказом живучости кобзарського мистецтва, і то не лише на Батьківщині, а й на чужині. Знову ж практика концертування Капелі в різних умовинах показала, що вона є рентабельною мистецькою одиницею. Бракує лише засобів для початкового розмаху її діяльности, для самого спрямування її на професійний шлях, тобто на шлях постійних концертових виступів, з яких Капеля могла б дати засоби бандуристам для їх існування і для їх творчої праці.

Підсумовуючи досвід концертування в ЗДА, можна ствердити, що для такого розмаху потрібне зарядження концертових поїздок на 2—3 роки наперед. За цей період Капеля змогла би покрити видатки на зарядження цих поїздок і для нормального утримання бандуристів та вести посилену працю над піднесенням мистецького рівня. В існуючих тепер умовинах на це немає жадних виглядів. Можливе, що саме те є причиною, що останнім часом американські концертові фірми не виявляють того зацікавлення, яке виявляли в початках після приїзду Капелі.

Я ледве чи уявляю собі іншу можливість для того, щоб піднайти матеріяльні засоби на оцей поштовх до професійности, як лиш ту, що Укр. Конґ. Комітет заопікується нами так, як цього вимагає потреба. Тоді і піднесеться мистецький рівень, і зголосяться імпресарії, посиляться анґажементи, а там — діло покотиться правильним шляхом і Капеля виявить себе рентабельною на постійне. За початкову поміч віддячиться вона хоч би пропаґандою української справи серед чужинців".

І врешті подаємо відповідь останнього з черги в нашій анкеті, секретаря управи, п. П. Панасенка!

„Хотілось би в першу чергу висловити вдячність громадянству, яке, виповнюючи залі і в ЗДА і в Канаді на наших концертах, підтримувало нас морально і матеріяльно. Особливо ми вдячні ЗУАДК і Укр. Федерації Мічіґен, що найбільше причинилась до нашого приїзду в Америку. Воно прийняло теж активну участь в організації наших перших концертів і створило нам можливість виступити по різних містах Америки і Канади. Ніде правди діти, нам підтримка організованого громадянства ще далі потрібна, щоб продовжувати кобзарські традиції і мрію нашого навчителя Кабачка й кращого кобзаря Г. Хоткевича, які хотіли бандуру, як багатострунний інструмент з приємним тембром і великими технічними можливостями, піднести до рівня інших европейських інструментів.

До Капелі ставиться вимоги підготовити щороку новий репертуар. Треба зазначити, що на підготову нового репертуару Капеля Бандуристів вимагає значно більшого часу, ніж звичайні хори.

Капеля мусить частину старих кадрів, що по різних життєвих умовах відходять, поповнити молодими, які б любили бандуру та присвятили б себе на продовження кобзарських традицій та популяризацію нашого народнього інструменту, а з тим української культури.

Дуже бажано, щоб, на зразок утвореного Т-ва Прихильників Капелі у Дітройті, появились такі т-ва в кожному більшому місті.

До здійснення завдань, що стоять перед Капелею, вона мусить стати професійною. До часу придбання менаджера, згадані вище т-ва прихильників змогли б забезпечити їй виїзди бодай на невеликі концертові турне і триматись купи. Ледве чи треба зазначувати, що за таку підтримку Капеля сплатила б гідно свій довг, прислужившись всій українській справі".

Ми подали голоси 2-ох відповідальних бандуристів, які хоч виклали розрізнено свої думки, та однодушно підкреслили засадничі речі: професійність і з тим мистецька повновартість Капелі, а не фабрична робота і задля неї мистецьке аматорство, і далі: громадська підтримка на перший час, аби мати змогу перейти на нові рейки і самим собі давати раду.

Що можна кращого побажати, вітаючи Капелю Бандуристів з її Ювілеєм, як не те, щоб повищі думки вдалось якнайскорше здійснити і щоб капеляни, сповнені мистецьких і патріотичних поривів, включились повністю в велику пропаґандивну роботу на користь світлого „завтра" України.

В. Несторович

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Филаделфія, Па.

Веселий Вечір в Літературному Клюбі

Літературно - Мистецький Клюб у Филаделфії влаштував в суботу, 20 лютого ц. р., Веселий Вечір, на який запросив із Ню Йорку двох наших письменників - гумористів: Івана Керницького і Миколу Понеділка. Обидва автори вже широко відомі теж у Филаделфії — не ...ке із своїх публікацій у „Свободі", чи в „Дисі", але теж із особистого побуту у Филаделфії в попередніх роках.

Вечір, на який до авдиторії ЗУАДКомітету прийшла сотня слухачів, відкрив Остап Тарнавський, який коротенько подав загальні відомості про обидвох письменників. Іван Керницький, який ще в тридцятих роках почав свою письменницьку діяльність новелями, видав дотепер кілька збірок новель, нарисів і оповідань, як теж кілька сценічних творів. Він головно розробив жанр гумористично - сатиричного оповідання і короткого фейлетону, співпрацюючи вже від років у наших гумористичних журналах та й в останньому часі поміщуючи свої знамениті фейлетони у „Свободі".

Микола Понеділок молодший і свою письменницьку діяльність почав на еміграції. В його дорібку теж новелі й оповідання, як і сценічні твори (головно перерібки і переклади). Теж і Понеділок головну увагу присвячує короткому сатирично - гумористичному оповіданню.

Обидва автори обмежились на вечорі до своїх сатиричних творів. Вони прочитали кілька зразків цієї своєї творчости, що тематично належали до побуту в рідному краю, чи то до недавно пережитого у таборі, чи теж до наших уже буднів у новій країні. Понеділок виявив себе ще й прегарним читцемактором, хоч у нього теж оригінальне мистецтво підглянути та вміло „пришпилити" смішні моменти у людському житті, що часто нагадує Вишню чи Зощенка. Керницький це майстер композиції.

Публіка прийняла обидвох письменників дуже сердечно. Після вечора відбувся товариський чай, приладжений панями з Першого Відділу ЗУАДК і за милою гутіркою проведено кілька годин із письменниками. Микола Понеділок ще „вгостив" публіку читанням гуморесок Зощенка.

Т.

Клівленд, Огайо

Попис учнів Фортепіянової Студії п. Софії Яремкевич.

Підсумки праць українських музичних студій в Клівленді та осяги їх учнів започаткував піврічний попис учнів фортепіянової студії п. Софії Яремкевич, який відбувся 13 лютого в залі „Мерік Гавз".

У вступному слові професор Ждан М. звернув увагу на велике значення музичного виховання дітей, яке не лише культивує у них нахил до естетики, але розвиває і моральні вартості. На тлі „старокрасних" умовин виховання, проф. Ждан насвітлив важніші труднощі у вихованні дітей в американському середовищі, звертаючи увагу на брак контакту дітей з домом і дому зі школою. Фортепіянові студії у великій мірі допомагають оці труднощі в нормальному виховному процесі дітей усунути. Як виявилось, Фортепіянова Студія п. Софії Яремкевич вповні своє завдання в цій площині виконала.

Програма попису вказує на те, що п. Софія Яремкевич кладе великий натиск на вироблення у дітей почуття ритму шляхом призвичаювання їх до гри в ансамблях (дуети на 4 руки виповнювали майже половину програми). З методичного боку це єдиний успішний засіб вщіплювати дітям уміність ритмічного грання. Шкода, що поважне число українських педагогів не доцінює такої власне методи.

Перед добірною авдиторією пересунулась лента учениць і учнів нижчих і середніх кляс: Юра Попель, Нестор Смаль-Стоцький, Марта Воляник, Дарія Дубас, Ніна Юрченко, Тамара Тимчишин, Наталка Сахно, Тетяна Федорович, Віра Грабець, Марта Попель, Оля Світенко і Ростислава Бобкір.

Чисто і навіть з певним розумінням музичної ідеї творів грають найменші учні Студії: Юра Попель, Марта Воляник і Нестор Смаль-Стоцький. Із сторони старших учнів на увагу заслуговують: Тамара Тимчишин, Віра Грабець, Тетяна Федорович, Марта Попель і Ростислава Бобків.

Попис зробив дуже присмну несподіванку батькам, бо довів, що наука їхніх дітей знаходиться в певних і фахових руках.

Притульна заля й прекрасний фортепіян довершували додатнє враження від цієї скромної імпрези.

Ір.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка уважають своїм обов'язком стояти в радах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ANNUAL STATEMENT OF UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc. 1953

ASSETS		
*Bonds		$13,669,402.24
Mortgage loans on real estate		638,408.38
Properties occupied by the Society	$ 60,750.00	
Properties acquired in satisfaction of debt	88,000.00	
Investments real estate	151,131.37	299,881.37
Certificate loans and liens		316,572.94
Cash and bank deposits		316,495.40
Cash and invested assets		$15,236,496.78
Premiums actually collected by subordinate lodges not yet remitted to Home Office		17,120.66
Life insurance premiums and annuity considerations deferred and uncollected		680.88
Interest and other investment income due and accured		122,003.64
Total		$15,380,565.51

*Amortized on Pro Rata Basis.

LIABILITIES, SPECIAL RESERVES AND UNASSIGNED FUNDS		
Aggregate reserve for life certificates and contracts		$10,784,308.00
Supplelmentary contracts without life contingencies (Orphans Fund)		86,905.01
Certificate and contract claims: Life		8,929.62
Apportioned for payment to Dec. 31, 1954	$122,000.00	122,000.00
Premiums and annuity considerations received in advance		201,320.21
Commissions to fieldworkers due or accrued		14,699.30
General expanses due or accrued		2,646.00
Taxes, licenses and fees due or accrued		186.81
Unearned investment income		61.20
Mandatory Security Valuation Reserve		40,845.77
Unexpired Subscr. to Offical Publication		7,147.17
Reserve for Contingencies	425,000.00	
Unassigned funds	3,687,416.42	4,112,416.42
Total		$15,380,565.51

GENERAL EXPENSES

	Insurance: Life	Investment	Fraternal	Total
Rent	$ 7,500.00	$	$	$ 7,500.00
Salaries and wages	63,263.27	3,888.95	3,762.85	70,915.07
Legal fees and expenses	175.00			175.00
Medical examination fees	3,594.50			3,594.50
Traveling expenses	8,220.69		1,500.70	9,721.39
Advertising	1,047.00		200.00	1,247.00
Postage, express, telegraph and telephone	3,619.20		490.25	4,109.45
Printing and stationery	7,050.09		8,806.00	15,856.09
Cost or depreciation of furniture and equipment	1,982.90			1,982.90
Rental of equipment	6,597.70			6,597.70
Lodge supplies			2,259.94	2,259.94
Books and periodicals			193.41	193.41
Bureau and association dues			416.25	416.25
Insurance, except on real estate	745.58			745.58
Collection and bank service charges	159.04	2,006.65		2,165.69
Sundry general expenses	722.14	3,000.00	5,900.00	9,622.14
Field expense allowance	5,693.75			5,693.75
Official publication			74,500.00	74,500.00
Expense of Supreme Lodge Meetings	4,858.21			4,858.21
Loss on operation of printing plant			7,984.58	7,984.58
Loss on operation of old age home			75,964.87	75,964.87
Athletics			355.00	355.00
Real estate expenses		17,259.46		17,259.46
General Expenses Paid	$115,229.07	$26,155.06	$182,333.85	$323,717.98

TAXES, LICENSES AND FEES

	Insurance: Life	Investment	Fraternal	Total
Real estate taxes	$	$ 14,600.04	$ 1,321.48	$ 15,921.52
State insurance department licenses and fees	3,333.66			3,333.66
Provincial Insurance Department Fees	508.44			508.44
Other state taxes, incl. $891.19 Social Security	794.94	49.00	47.25	891.19
Federal taxes, incl. $1,376.10 Social Security	1,227.44	75.70	72.96	1,376.10
Taxes, Licenses and Fees Paid	$5,864.48	$14,724.74	$1,441.69	$22,030.91

ASSETS

	Ledger Assets	Non-Ledger Assets	Assets Not Admitted	Net Admitted Assets
Bonds	$ 13,676,475.76	$	$ 7,073.52	$ 13,669,402.24
Mortgage loans on real estate: First liens	638,408.38			638,408.38
Real estate				
Properties occupied by the society	60,750.00			60,750.00
Properties acquired in satisfaction of debt	88,000.00			88,000.00
Investment real estate	151,131.37			151,131.37
Certificate loans and liens	316,572.94			316,572.94
Deposits in banks and trust companies	316,495.40			316,495.40
Other assets: Bills receivable		8,317.67	8,317.67	
Printing plant and equipment	10,543.79		10,543.79	
Premiums actually collected by subordinate lodges not yet remitted to Home Office		17,120.66		17,120.66
Life insurance premiums and annuity considerations deferred and uncollected on in force December 31st of current year: Renewal		680.88		680.88
Interest and real estate income due and accrued		122,003.64		122,003.64
Totals	$15,258,377.64	$148,122.85	$25,934.98	$15,380,565.51

REFUNDS TO MEMBERS

Applied to pay renewal premiums	$ 4,418.88
Paid in cash	113,185.97
Total	$117,604.85

RECONCILIATION BETWEEN YEARS

Amount of ledger assets Dec. 31st of previous year	$14,110,917.73
Increase in ledger assets during the year	+ 1,147,459.91
Total=Ledger Assets Dec. 31st of Current Year	$15,258,377.64

RECONCILIATION OF LEDGER ASSETS

Increases in Ledger Assets

Premiums on life certificates and annuity considerations	$1,785,386.88
Consideration for supplementary contracts without life contingencies (Orphans Fund)	5,636.65
Interest, dividends and real estate income	464,747.03
Sale of Publication	410.40
National Fund	61.55
Donations for Old Age Home	4,589.00
From sale or maturity of ledger assets	10,004.88
Total Increases in Ledger Assets	$2,270,836.39

Decreases in Ledger Assets

Certificate and contract claims: Life	$424,127.63	$
Surrender values	64,517.68	
Refunds to members	117,604.85	
Total Paid Members and Beneficiaries		606,250.16
Paid for claims on supplement. contracts Without life contingencies	3,284.48	3,284.48
Commissions to field workers: Life insurance and annuities	125,800.11	125,800.11
General expenses and fraternal payments:		
Life insurance and annuities	115,229.07	
Investment	26,155.06	
Fraternal payments	182,333.85	323,717.98
Taxes, licenses and fees:		
Life insurance and annuities	5,864.48	
Investment	14,724.74	
Fraternal	1,441.69	22,030.91
Voluntary payments to indigent members		35,938.00
Concord fund payments		313.97
From sale and maturity of ledger assets		40.87
By adjustment in book value of ledger assets		6,000.00
Total Decreases in Ledger Assets		$1,123,376.48

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.
VALUATION EXHIBIT AS OF DECEMBER 31, 1953

MORTUARY FUNDS ONLY

	Adult	Juvenile	Combined
Total Admitted Assets	$12,699,211.57	$2,006,765.91	$14,705,977.48
Reserve for Life Certificates	$ 9,394,991.00	$1,389,317.00	$10,784,308.00
Claims and Accrued Liabilities	244,214.73	79,236.67	323,451.40
Reserve for Contingencies	425,000.00		425,000.00
Total Liabilities	$10,064,205.73	$1,468,553.67	$11,532,759.40
Margin of Safety to Certificate-holders	2,635,005.84	538,212.24	3,173,218.08
Totals	$12,699,211.57	$2,006,765.91	$14,705,977.48
The ratio of admitted assets to total liabilities at December 31, 1953 was	126.2 %	136.6 %	127.5 %
The ratio of actual deaths to the expected deaths according to the mortality tables for the 1953 was	69.3 %	11.1 %	64.6 %
The rate of interest earned on mortuary funds during the year 1953 was	3.07%	3.02%	3.06%

(Signed): WOLF, CORCORAN and LINDER (Actuaries)
By: DAVID SILVERMAN

DMYTRO HALYCHYN, Supreme President
ROMAN SLOBODIAN, Supreme Treasurer
GREGORY HERMAN, Supreme Secretary

Коштом одної — 25 дивізій

(Закінчення зі стор. 2)

як одна американська дивізія.

Типовим прикладом, як програється війну, є спосіб її ведення в Індо-Китаї. Вже 7 років тупцює Франція на місці, намарне пішли і йдуть великі жертви французьких військових професіоналів та величезні грошові витрати, свої та з американської допомоги. Автор з притиском перестерігає Вашинґтон і Париж, що цієї війни ніколи не можна виграти французькими і американськими військами. За половину тих грошей, які видаються щороку на війну в Індо-Китаї, можна вишколити і озброїти кілька добрих дивізій з місцевого населення, які під своєю командою, борячись за свою власну волю, — справляться з комуністами і викинуть їх з країни. Якщо справдяться часописні вістки про те, що ЗДА рішили вислати до Індо-Китаю військову місію — очевидно, за згодою Франції, щоб перевести військовий вишкіл бойових одиниць з-поміж місцевого населення, то це був би ще один доказ, що в найвищих військових і політичних колах ЗДА дуже поважно застановлялися над пляном автора щодо оборони Азії і над всіми тими факторами, які на цю оборону складаються.

ЗДА повинні дати поміч, вишкіл і зброю всім точкам військового поготівля вздовж залізної завіси, які постали з місцевого населення, а в разі нападу на них, трактувати їх як своїх вірних союзників. Вірними союзниками ЗДА є всі ті народи, які захочуть своєю піхотою боронити свій рідний край.

Думки і погляди генерала А. Ван Фліта такі ясні, зрозумілі і переконливі, що не треба до них ні пояснень, ні доповнень. Його підкреслювання волі і державної незалежности, як першорядного чинника у формуванні військового потенціялу і оборони, заслуговує на повне признання.

Вступайте в члени У. Н. С.

ДАР УКРАЇНСЬКОМУ ВОЄННОМУ ІНВАЛІДОВІ

Українське громадянство в ЗДА розуміє незавидну долю кол. наших військовиків та своє зобов'язання супроти цих наших героїв, що в боротьбі за волю України віддали свої сили і здоров'я, це найцінніше, що має людина.

По другій світовій війні, щойно у 1953 р., Суспільна Служба Комбатантів при ОбВУА відновила організовану допомогу нашим інвалідам, поширюючи її на немічних кол. українських вояків. Маючи загальну підтримку всього українського громадянства, Суспільна Служба Комбатантів буде цю допомогу нести й далі, бо ж наші інваліди потребують її постійно, а ніхто чужий їм не допоможе.

Подаємо виказ висліду збірки ДАРУ УКРАЇНСЬКОМУ ВОЄННОМУ ІНВАЛІДОВІ за 1953 р., що була проведена в часі від 1 вересня до 30 листопада м. р.

При цьому прохаємо всіх, що досі ще не разрахувалися зі збірки, зробити це якнайшвидше.

За Управу Суспільної Служби Комбатантів при ОбВУА:

Дм. Гонта, голова, Ів. Поритко, фінанс. реф., Ів. Скіра, секретар, Інж. М. Ліщинський і Ів. Одежинський.

ВИКАЗ ДАРУ УКРАЇНСЬКОМУ ВОЄННОМУ ІНВАЛІДОВІ

(Подаємо у виказі пожертви тільки від $5 вгору і то тільки ці, які вплинули безпосередньо до централі. Пожертви, одержані за жетони, є заподані спільно по громадах та організаціях).

АРІЗОНА:

Фенікс: Алех Холевка $5.

АРКАНЗАС:

Беривіл: І. Михайлович $10.

КАЛІФОРНІЯ:

Лос Енджелес: Відділ ОбВУА, збірка $33.
Розевил: Василь Малий $5.
Сан Франціско: СУМ, Відділ ч. 62, зб. $18.

КОННЕКТИКАТ:

Бріджпорт: $5 Осип Флонц.
Ферфілд: М. Шиманська $5.
Ню Гейвен: Софія Брезіцька $5. Станиця В-ва 6. В. І УД. зб. $108.75.
Гардфорд: Василь Грицина (найпильніший збирач) $150, Від. УККА, зб. $38.25.

ІЛЛИНОЙ:

Шікаго: Відділ ОбВУА: збірка $125.55, СУА, Відділ 22: зб. $14.

ІНДІЯНА:

Індіянополіс: Василь Стародуб, зб. $11.

МЕРИЛЕНД:

Балтимор: Відділ ОбВУА, зб. $95.54, Станиця Б-ва 6В І УД. зб. $10.
Берлін: Василь Мацук $10.
Кубіс Бай: А. Бланцак, зб. $28.
Роял Овк: Оксентій $5.

МЕССАЧЮЗЕТС:

Бостон: Відділ ОбВУА, (Вас. Музика) зб. $30.
Фітчбург: Д-р Анд. Педа $10.
Голиок: Ст. Ткач, зб. $16.
Кембрідж: І. Шудлук $6 (зобов'язався платити кожнього місяця по $1).

МІШІГЕН:

Дітройт: Від. ОбВУА, зб. $150, по $5 Д-р Антін Заплітний і Євген Стадник.

Флинт: Гр. кат. громада, зб. $39.23.

НЮ ДЖЕРЗІ:

Байон: Гр. Вожик, зб. $23.50. Петро Скоблик $10.
Джерзі Ситі: И. Гіббонс, зб. $18. Д. И. Пілевич $10.
Джонстон: В. Шембель, зб. $30.
Елизабет: СУА, Від. 24, зб. $40, по $5 Василь Гіль і Михайло Гнатчак.
Енглвуд: І. Різник $5.
Лафанет: Марта Парійчук $5.
Менвіл: Ілла Костишин $5.
Ньюарк: Від. ОбВУА $860.75 (а в тому Станиця 6В І УД: $81, Марійська Дружина $51, ООЧСУ $35, Презв. цер. $43.75, ОДУМ $33, Від. „Провидіння" ім. Мазепи $15, „Самопоміч" $10, Пласт-Прият $5, ПАВНА $11) та Михайло Задорецький $5.
Ню Маркет: Стефан Дембицький, зб. $75.
Пассейк: Український Клюб (Т. Рудницький), зб. $169.50.
Плейнфілд: УНС ім. Франка, зб. $15.
Кемден: І. Водревич, зб. $39.
Трентон: Станиця 6В І УД. зб. $36, МСУ (І. Кальман) зб. $31, Д-р Єв. Лотоцький $10.

НЮ ЙОРК:

Амстердам: Від. ОбВУА, зб. $423.
Бабилон: Павло Кісь, зб. $36.36, Ольга Заверуха, зб. $22.
Бердфорд: Евсей Кривок $5.
Бофало: Станиця В-ва 6В І УД, зб. $187.
Бронкс: Д-р Яр. Макарушка $25, СУА, Від. 8, зб. $20.
Бруклин: СУА, Від. 21, зб. $49, по $5 Стефанія Слюсар і д-р Л. Зарицький.
Грендс Репідс: Відділ ОбВУА, зб. $47.00.
Гемпстед: УНС, Від. 327 (Андронік Копистянський), зб. $75.
Гудсон: Філя Бородаєвич, зб. $20, Михайло Газит $5.
Гуґемен: И. Пилипів $5.
Джансон: В. В. Шембель зб. $30.
Ст. Джонсвил: Дм. Кирилюк $5.
Елмайра: Михайло Дучій, зб. $23.
Ковгоес: СУА, Відділ 34, зб. $37.59.
Корона: Анна Воднар $10.
Морічес: Павло Чорнома $10.
Ню Йорк: Відділ ОбВУА, зб. $631.90, СУА, Відділ 3, зб. $29, та по $5: Роман Вілинський і Євген Лисняк.
Олеон: д-р Ілля Ясінчук $5.
Рачестер: Р. Гавриляк, зб. $91.25.
Річмонд Гілс: М. Кобрин, зб. $36.
Ріго Парк: О. Тураш, зб. $35.
Стейплетон: Гр. Геба $5.
Стетен Айленд: Теодор Гуль, зб. $20.
Сиракюз: Юрій Ківерчук, зб. $79.50.
Трой: проф. Ал. Вілинський, Мирон Ткач і Лука Дмитерко, зб. $102.50.
Вудсайд: Катерина Верків $5.
Йонкерс: Антоніна Шведа, збірка $40.
Ютика: д-р Богдан Гарбовський, зб. $52.50, СУА, Відділ 57, зб. $35.

ОГАЙО:

Грін Спрінґс: Микола Москва $5.
Кентон: Ів. Іваницький, зб. $39.50.
Клівленд: Станиця В-ва 6В І УД, зб. $230.25, СУА, Відділ 33, зб. $50, Василь Коць $25.
Колюмбус: Михайло Марків, зб. $6.
Ліма: по $5: д-р І. Дубицький і д-р Михайло Яремчишин.
Парма: Стефанія Городиська, зб. $34, П. Хімка, зб. $9, Гари Голубець $5.
Толідо: Петро Соболя, зб. $11.50, д-р В. А. Филипчак $20, Микола Шотинський $5.
Джанстави: Константин Горбачевський, зб. $32.

ПЕНСИЛВЕНІЯ:

Ветлегем: Е. Михайлів, зб. $94.75 (в тому на весіллі п. О. Кальби $69.), Василь Паланичка $5.
Бенслейвил: УНС, Відділ 109, зб. $19.
Данконнон: Андрій Кошелюк $5.
Голідейсбурґ: Анна Мельник-Дорошенко $5.
Н. Гумберленд: Антон А. Скнутт $10.
Істон: П. Залиґа $5.
Филаделфія: Відділ ОбВУА $1,002.18 (в тому з Лист. Свята $178.50), Станиця В-ва 6В І УД, зб. $1,171. (в тім з ініціятиви о. І. Савчука, зб. на похороні Гр. Рибачок $50, УНС, Відділ 163 з нагоди 35-ти роковин $50), СУА, Відділ 10, зб. $44.50, СУА, Відділ 42, зб. $9, і по $5: д-р Микола Корнилів, Філярет Лукіянович і Стефан Лупач.
Клівфтон: В. Ґрет $5.
Ленсінґ: Анна Забродська, зб. $14.
Редінґ: Павло Рубан $5.

До дня 15 лютого ц. р. вплинуло до каси Суспільної Служби $7,767.00 а то: через ОбВУА $5,682 та Братство кол. В. І УД $2,085.00.

Досі вислано через ЗУАДК до розподілу інвалідам $3,000.

Дальші пожертви і розчислення прохаємо посилати на адресу:

UNITED UKRAINIAN WAR VETERANS OF AMERICA (USS)
866 North Seventh Street,
Philadelphia 23, Pa.

Шукають спонзорів

Ґавдан Василь, 26 років, самітний, по професії слюсар, родом із Самбірщини шукає спонзора, який вислав би йому афідавіт. Він має зложені гроші близько тисячі фунтів і всі кошти може покрити самий.

Кисіль Степан, 29 років, самітний, сільський робітник, шукає спонзора, який вислав би йому ашуранс на новий іміґраційний закон (спонзор мусить бути американським громадянином).

Особи, які хотіли б спонзорувати приїзд цих двох самітних українців із Англії, ласкаво зголосяться до канцелярії ЗУАДКомітету на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, INC.
P. O. Box 1661, Phila. 5, Pa.
Злучений Український Американський Допомоговий Комітет.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Т-во Укр. Січ, відд. 39 повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 7-го березня о год. 3. попол., в Укр. Нар. Домі. Проситься всіх членів прийти обов'язково. На зборах можна рівночасно набути Ювілейну книгу У.Н.Союзу „Українці у Вільному Світі". В суботу, 6. березня від год. 8-11 веч і в неділю, 7-го березня від 11:30 до 3 попол. можна вплачувати вкладки. — Управа.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Т-во ім. Д. Вітовського від. 301 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 7-го березня, в залі при церкві св. Володимира, 2238 W. Cortez St., о год. 12:30 вполуд. Управа повідомляє, що на загальних річних зборах 31го січня 1954 вибрано управу на 1954 р.: В. Іващук, предс.; О. Врубльовський, заст.; М. Кришталь, фін. секр.; Я. Чернявський, рек. секр.; А. Доманчук, опікунка хворих; Контр. Комісія: П. Підлісний, Ляхів, М. Чорний. Членські вкладки просимо вносити на місячних зборах кожної першої неділі після першого дня в місяці в тім самім часі і приміщенні. В усіх організаційних справах звертатися до фін. секретаря на адресу: Mychajlo Kryshtal, 2341 W. Rice St., Phone: BR. 8-0699.

БОСТОН, МАСС. — На річних і місячних зборах відд. 374 в дні 10. січня 1954 р. до уряду на рік 1954 вибрано: П. Улашкевич, предс.; М. Вілак, кас.; М. Кисіл, фін. секр. М. Кисіл, рек. секр.

Посмертні Згадки

МАРІЯ СНАДИК, довголітня членкиня Т-ва Українського Клюбу, Поступового відділ 70 УНСоюзу, в Джерзі Ситі, Н. Дж., померла 26-го лютого 1954, в Рутерфорд, Н. Дж., проживши 65 років. Покійна родилася в селі Іскань, пов. Перемишль, Зах. Україна. Полишила у смутку дочок: Анну, Катерину, Амілію, Юлію і синів: Стефана, Антона, Івана і Йосифа та 10 внуків. Похорон відбудеться у вівторок, 2 березня з похоронного заведення І. Ковальчика, о год. 9 рано до укр. греко-кат. церкви при Ґрін і Сусекс вул., а відтак на цвинтар Голі Крос, Норт Арлінґтон, Н. Дж., В. Їй П.!

В. Кушнір, секр.

МИКОЛАЙ МИРДИЧ, довголітній член відділу 140 УНСоюзу в Йонґстави, О., помер в 66 році життя. Походив зі села Тиха, повіт Старий Самбір, Україна. До УНСоюзу вступив 1908 р. Полишив в смутку дружину Петронелю, 3-ох синів і 6 дочок. Похорон відбувся з похоронного заведення до Укр. Правосл. Церкви св. Петра і Павла на парафіяльний цвинтар при участі Родини, Членів і Знайомих. — В. И. П.!

І. Кравець, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ТЕЙЛОР, ПА. — Злучені 2 відділи, відд. 187 і 193 повідомляють всіх своїх членів, що спільні збори відбудуться в неділю, 7-го березня (March), о год. 2-ій попол., в залі Української Робітничої Громади 617 Юніон вул. Проситься членів обох відділів прийти на збори, бо будуть важні справи та буде вибір делеґата на 23. Конвенцію УНСоюзу. — І. Чупрук, секр. відд. 187; Н. Тутко, секр. відд. 193.

Ділимося з Рідними, Друзями та Знайомими сумною вісткою, що дня 25-го лютого 1954 р. помер у Бофало, Н. Й., на 60-му році трудолюбивого життя, після короткої недуги, заосмотрений Найсвятішими Тайнами, наш Найдорожчий Муж, Батько й Дідусь

сл. п. ФЕДІР ЗАЯЦЬ

б. старшина УГА., вчитель вселюдних шкіл у Золочеві, а відтак у таборах Карльсфельд і Міттенвальд, Німеччина.

Покійний народився в Ожидові, золочівського повіту, Західня Україна, та увесь Свій вік виповнив невтомною, повною посвяти працею в хосен своєї рідні та Української Нації.

Похорони відбулися в Бофало, Н. Й., в дні 1-го березня ц.р. на цвинтар Кальварія.

У Покійному втратили ми над усе Дорожчу Особу, а українська спільнота зразкового патріота.

Спи спокійно наш Незабутній Батеньку!

Вічна Тобі Пам'ять!

Невимовним горем прибиті:
дружина АННА, дочки: ОКСАНА й ЛЮБА
зяті: Олександер БЕРЕЖНИЦЬКИЙ та Роман ЦЬОЛКО,
внук: АДРІЯН-ТЕОДОР ЦЬОЛКО.

Ділимося сумною вісткою, що дня 11-го лютого 1954 р., о год. 7:30 рано, далеко від рідної землі у Wunsiedel-у Баварія, Німеччина, помер у 77 році життя наш найдорожчий Тато, Дідуньо і Прадідуньо

Бл. п. ПЕТРО ДЗЯДИК

був. старшина У. Г. А., проф. народньої школи в Горбкові, пов. Сокаль та довголітний голова Учит. Взаїмної Помочі.

Горем прибиті:
Д-р Яків ДЗЯДИК, син,
ОЛЕНА ІВАНЕЦЬ і
ЯРОСЛАВА КАПУСТІЙ, дочки,
КАЗИМИРА, синова
ІВАН, зять, — Внуки і Правнук.

ТАРЗАН, ч. 3237. Схоплений.

— Вже споночіє, коли дійдемо до річки — заричав Волтор, — і тоді буде повінь. Проте я знаю брід.

Чотири години вони плелталися так серед бурі, аж поки кипіння повені їх не стримало. — Звичайно, пояснив Волтор, — тут завглибшки одна стопа. Тепер тут мусить бути три стопи,

— А незабаром буде багато глибше, — відповів Тарзан. — Якщо рішаємося брести, то повинні зробити це тепер, поки можемо.

Знаючи брід, Волтор провадив. В темряві Тарзан збився з броду і ступив у яму. Негайно течія потягнула його на бік.